

Jācenšas turēties

Ir cilvēki, kuru smaids un sirsnīgais skatiens jau uzreiz rada labestīgi mierīgu gaisotni. Tieši tā jutos, satiekoties ar **Ainu Mudīti ĢĒRMANI** viņas mājās Pālē – pavisam netālu no pamatskolas. Februāra beigās Ainas kundze nosvinēja 90. jubileju. Pati gan nosmej, ka šogad īstā dzimšanas dienas datuma viņai nemaz nebija. Pareizi sapratāt – gaviļniece dzimusi 29. februārī. Jubilejas balli paklusītēm vien sarīkojuši bērni un mazbērni, viņai tikai īsi pirms dižā notikuma pasakot, ka jāpošas. – *Nekad neesmu bijusi liela svinētāja*, – teic vecmāmiņa un tomēr atzīst, ka svētku pasākums bijis ļoti saviļņojošs. Ģimenes sagādātais pārsteigums izdevies un aizkustinājis. Lielākais prieks, ka saņākuši kopā visi savējie. Saime liela – divi dēli, divas meitas, 11 mazbērni un jau 11 mazmazbērni.

Tiekoties pēc jubilejas, rimti pārrunājām aizritējušos gadus un kopā meklējām atbildi, kā saglabāt optimismu un interesi, gaišu skatu uz dzīvi.

Kopš mazotnes – lauku darbos

Teju visas deviņas desmitgades Ainas kundze vadījusi Pāles pusē. Dzimusi āsteriete. – *Ģimenē bijām astoņi bērni, viena māsiņa gan nomira vēl pamaza. Tagad esam palikuši tikai divi ar jaunāko brāli, kurš dzīvo Valmierā. Bieži sazvanāmies, paplāpājam.* Arī skolas gaitas uzsākusi Āsterē, kur tolaik bija četrgadīgā skola. Pēc tam mācījusies Pālē. – *Kopš mazotnes ģimenē visiem bērniem vajadzēja strādāt – gājām ganos, tāpat visos lauku darbos. Papam bija jaunsaimniecība, bet vieta tur bija zema, mitra.*

Pēckara juku laikos par tālāku izglītošanos nebija ko sapņot. Kad arī šaipusē izveidoja kolhozus, bijis jāsāk strādāt kop-saimniecības kūti. Rokas sāpējušas no dakšu cilāšanas. – *Kad mani gribēja sūtīt mācīties uz Virķēnu lauksaimniecības skolu, piekritu, kaut īsti negribējās tur braukt, bet sapratu, ka vismaz mācību laikā tikšu prom no smagā fiziskā darba.* Praksē nosūtīta uz Vaidavu, un šajā laikā nomiris paps. – *Man tad bija 18 gadi. Mamma palika mājās ar jaunāko brāli un vienu no māsiņām, pārējie jau bija katrs savā dzīvē*, – skumju pilno laiku atceras sarunbiedre. Izlaidums Virķēnos norisinājies oktobrī ļoti vējainā dienā. Taču pēc jaunās speciālistes neviens no Pāles kolhoza neatbrauca. Toties Vaidavas cilvēki, kuri bija ieraušies pēc savas audzēknes, aicinājuši

Jubilāre savā 90. dzimšanas dienas sarīkojumā kopā ar visu lielo ģimeni

arī Ainu līdzi. – *Tā nu dzīve nejauši sagrozījās, ka paliku Vaidavā. Sirs sapziņa gan drusku mocīja, ka neatgriezies šeit, abiem kolhoziem vēl nācās par mani vienoties.* Vaidavas saimniecība bijusi turīgāka, al-gas kolhozniekiem lielākas. Strādājusi kā fermas pārzine ar jaunlopiem, atmiņā palicis, kā krauti sienu un salmu vezumi. Īstas piramīdas. – *Man nebija bail no augstuma, tāpēc droši varēju rausties augšā.*

Vietējiem bijusi iespēja skatīties kino, apmeklēt teātra izrādes. Aina arī iesvētījusi Vaidavas baznīcā. Joprojām atmiņā, kā tikusi braucienā uz Maskavu, kur nodzīvojusi nedēļu, apmeklējusi tautsaimniecības sasniegumu izstādi. Interesanti iespāidi, tomēr pārsteidzis, ka lepnajā liel-pilsētā vietumis bijis īsts bardaks un posta-taža.

Kopā ar mīlestību uz dzimto pusi

Taču jau Āsteres laikā Ainu bija ieska-tījies vietējais puisis. – *Man jau arī viņš pa-tika. Kad Kārlis pēc trim dienesta gadiem padomju armijā demobilizējās, viņš uzreiz mani sameklēja un pirmie vārdi, atkal satiekoties, bija bildinājums.* Sākumā bijusi doma, ka līgavainis pārcelsies uz Vaidavu. – *Viņš bija beidzis Ozolu lauksaimniecības skolu, taču Vaidavā īsti piemērota darba nebija.* Turklāt Kārļa mamma ļoti gribēja, lai paliekam viņas tuvumā. Tā nu Aina atgriezusies dzimtajā pusē. 1959. ga-da Jāņos rīkojuši kāzas. Lustīga balle biju-si ar radiem, draugiem.

– *Tā nu šai pusē visi gadi lauku dar-bos arī aizritējuši, te piedzima mūsu čet-ri bērni – Guntis, Dace, Maira un Jānis. Un kopš 1975. gada, kad izveidojās Pāles ciemats, dzīvoju šajā mājā.* Tagad kopā ar meitu Mairu, kura ir pavārite skolā, bet

par mājas īsto saimnieku jādēvē mazdēls Matīss. Viņš gan ar savu ģimeni šobrīd ir rīdzinieks, bet pārnedēļās atbrauc uz Pā-li. – *Un tiklīdz ierodas, tā uzreiz ķeras pie darbiem.* Vecmāmiņai prieks, kā Matīss atjaunojis namu, uzcēlis pirtiņu, kā viss sakārtots. Mazmazbērni lauku plašumā var aizrautīgi izskrieties.

Netālu Drieliņos ir mājas abiem Ainas vecākajiem bērniem, savukārt Jānim – Ķirbižos. – *Visi tepat tuvumā un kad ir kā-di godi un svētki, mani vienmēr aizved, lai esam visi kopā vienā kompānijā.* Šogad Ziemassvētkos bijusi pie viena dēla, bet Jaungadu sagaidījusi pie otra. Skumji, ka jau daudzus gadus blakus vairs nav Kār-ļa. – *Vīrs nomira 1986. gada februārī – tieši pirms Dacītes kāzām. Tas bija traks gads – Kārlis aizgāja mūžībā, bet trim bērniem kāzas. Dikti žēl, ka vīrs nesagai-dīja nevienu mazbērniņu...* Taču mēs jau neviens nezinām, kāds tas dzīves gājums katram nomērits.

Spieķītis pie rokas un – aiziet!

Stāstot par savu vecumdienu ritmu, sarunbiedre neslēpj, ka ir rīti, kad jūtas slikti, tomēr ceļas. – *Tad iedzeru zāles sirsnīgai, uzvāru tēju, apēdu brokastu putru un top labāk, oma arī uzlabojas. Apeju kādu lī-kumu pa dārzu ap māju. Vēl pirms dažiem gadiem šo to dārzā padarīju, tagad meita vairs nelauj. Ar prātu jau vēl daudz ko gri-bētu darīt, bet tāda spēka vairs nav. Taču cik jaudas, jākustas. Tālākam gājumam izmantoju nūjas. Ja kājas vēl klausas, jāiet.* Viens no ierastajiem pastaigu mērķiem ir bibliotēka. – *Daudz lasu, minu krustvār-du miklas. Ne tā, ka visu uzreiz, bet pa vārdiņam vien. Trenēju atmiņu.* Vēl viens pastaigu maršruts ir pāris kilometru aplis skolas apkaimē. – *Mēs ar skolu abas esam vienaudzes. Skolu šeit atvēra 1936. ga-dā, kad es piedzimu.* Ainas vecākais brālis Jānis un mā-sa Millija bija Pāles skolas pirmā izlaiduma absolventi. – *Atceros, kad skolai svinē-ja 50. jubileju, cik sirsnīgi sumināja pirmos absolven-tus. Tajos svētkos zāle bija cilvēku pārpilna, tas bija tik skaists pasākums.* Tagad reizēm – tāpat kā pārējiem pagasta ļaudīm – prātā ie-zogas bažas, cik ilgi skola pastāvēs. Kaimiņpagastā Viļķenē, kur skolas ēkas bija sakārtotas, lielas naudas ie-guldītas remontos, tagad tā jau slēgta.

Ļoti labprāt kopā ar ci-tiem pagasta senioriem Aina vasarās dodas ekskursijās, ko jau gadus piecpadsmit rīko pensionētā ģeogrāfijas skolotāja Rudīte Klauberga.

Aina Mudīte Ģērmane ar vīru Kārli un pirmdzimto dēliņu Gunti 1960. gadā. Interesanta sakrītība, ka visiem dzimšanas dienas februārī: Guntim – 23., Kārlim – 27., Aina – 29.

– *Liekas, tikai vienreiz neaizbraucu, pa-rasti esmu uz strīpas.* Pērnavasar gan do-mājusi – nu jau būs par grūtu visu dienu braukt un staigāt. Taču pagastmājā vien-mēr sirsnīgā Irēna Kļaviņa pārliecināju-si – kamēr vien var, jābrauc. Tā nu spieķi-tis rokās un – aiziet. Joprojām prieks, ka ļāvusies pierunāties, jo ekskursija uz Vec-piebalgu tiešām patikusi. Apmeklēta *Kino ferma*, rakstnieka Kārļa Skalbes *Saulrieti*, Vēveru etnogrāfiskā sēta, Vecpiebalgas baznīca, arī *Rakši*... Tikai skumina, ka ekskursantu pulks ar katru gadu sarūk, jo cilvēku kļūst mazāk, vecie vairs nejaudā.

Ainas kundze teic, ka viņai vienmēr kārojies redzēt un iepazīt kaut ko jaunu. Protams, cik laiks, darbi, mājas rūpes un rociņa ļāvusi. Savulaik māsiņa Millija dzī-voja Rīgā un savureiz, kad Aina aizbrau-kusi paciemoties, kopā apmeklējušas kādu teātra izrādi, kino, īpaši patikuši košie ope-retes iestudējumi. Padomju laikā tikusi arī ārzemju ceļojumā uz Bulgāriju, tāpat pa-braukāts pa *varen plašo*. Bijusi ekskursijā ar vilcienu – naktīs bānītis čukcinājis, die-nās stāvējis pilsētās, kur ceļotāji tikmēr vi-su izstaigājuši, apskatījuši muzejus. Ainas kundze īsti nesaprot tos ļaudis, kuri neko ārpus mājas negrib redzēt, neiet cilvēkos. – *Nedrīkst iesēsties, ir jākustas. Tas uz-mundrina. Ar gadiem arvien vairāk novēr-tēju to, cik tas ir daudz, – ja redzu, dzirdu, varu ar jums parunāties, jaudāju paiet...*

Lai jauda un dzīvesprieks arī turpmāk!
Laila PAEGLE

Pāles pagasta seniori un viņu draugi pērnavas ekskursijā Vecpiebalgā. Arī Aina Mudīte Ģērmane – kā katru gadu – uz strīpas

Projektu finansē
Mediju atbalsta
fonds no Latvijas
valsts budžeta
līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta
«Personības spēks» īstenotāja –
SIA «Izdevniecība Auseklis».
Projekta Nr. 2025.LV/RMA/1.6.1/018